

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	Сучасна російська мова
Веб-сайт для курсу	http://do1.luguniv.edu.ua/ http://do.luguniv.edu.ua/
Мета й завдання курсу	Мета навчальної дисципліни – дисципліна забезпечує підготовку конкурентоздатних фахівців, ознайомих із закономірностями й особливостями розвитку сучасної російської мови в контексті модернізації сучасної школи та входження в загальноєвропейський освітній простір, здатних до креативного вирішення питань в педагогічній і науковій діяльності. Завдання курсу: сформувані у студентів лінгвістичне мислення на основі знань фонетичної, фонологічної, лексичної, морфологічної та синтаксичної системи сучасної російської мови, сприяти формуванню наукових поглядів на мову, розумінню її функціонування, виробленню навичок самостійних спостережень над мовними фактами, їх аналізу та класифікації. Мета та завдання курсу сприяють досягненню програмних результатів і забезпечують реалізацію низки компетентностей, як-от:
Тривалість курсу	18 кредити, 540 годин
Результати навчання	Загальні та фахові компетентності, які формуються у процесі вивчення дисципліни: ІК 1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі. людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку. ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні й комунікаційні технології для виконання завдань у сфері професійної діяльності, зокрема, для пошуку, оброблення інформації з різних джерел (друкованих, цифрових). ЗК 4. Здатність учитися протягом життя й оволодівати сучасними знаннями; розвивати свій інтелектуальний рівень, розширювати загальнокультурний світогляд на різних етапах професійного зростання. ЗК 5. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях, виконанні професійних завдань, реалізації педагогічних функцій в умовах мінливого освітнього середовища, прийнятті ефективних рішень у професійній діяльності, відповідально ставитись до обов'язків, мотивувати людей задля досягнення спільної мети. ЗК 6. Здатність до генерування нових ідей (креативність), використання інновацій у

професійній діяльності, виявлення та розв'язання проблем, ініціативність та підприємливість.

ЗК 9. Здатність до критичного, раціонального мислення, толерантності до різних ідей, нових точок зору і фактів дійсності, самооцінки, формулювання відповідної аргументації для розв'язання проблем, усвідомлення необхідності самоосвіти, фізичного вдосконалення, дотримання здорового способу життя з метою реалізації особистісного потенціалу й користі суспільству.

ЗК 10. Здатність до письмової й усної комунікації засобами української, російської й англійської мов; володіння різними видами мовленнєвої діяльності; спроможність розв'язувати комунікативні завдання російською, англійською мовами як усно, так і письмово, удосконалювати мовленнєві навички.

Фахові компетентності:

ФК 2. Здатність до розуміння психолого-педагогічних особливостей, умов та чинників ефективної педагогічної діяльності, орієнтації в сучасних мовознавчих та літературознавчих, методичних концепціях, напрямках, підходах, їх аналізу, а також впровадження ефективних інформаційних технологій навчання.

ФК 3. Здатність інтерпретувати й зіставляти мовні та літературні явища, використовувати різні методи й методики аналізу тексту

ФК 6. Здатність орієнтуватися в літературному процесі країн і народів світу (від давнини до сучасності), спадщині світового письменства в культурно-історичному, літературознавчому, мовознавчому контекстах, використовувати наочно-дидактичні матеріали, можливості художніх творів задля формування національної свідомості, морально-етичних якостей учнів, ціннісних орієнтирів у сучасному суспільстві.

ФК 7. Здатність формувати й розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів, якісно реалізовувати види мовленнєвої діяльності (читання, аудіювання, говоріння, письмо) завдяки достатньому обсягові знань із фонетики, лексики, граматики, орфографії, пунктуації, стилістики й культури мовлення української, російської та іноземної мов. Володіти методикою розвитку зв'язного мовлення учнів й підготовки творчих робіт; дотримуватися сучасних мовних норм з російської, англійської мов, використовувати різні форми й види комунікації в професійній діяльності, обирати мовні засоби відповідно до стилю й типу тексту.

ФК 9. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності, інтегрувати навчальну та дослідницько-пошукову діяльність, розвивати в учнів критичне мислення, креативні здібності, мотивацію пізнавальної діяльності.

У здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти після завершення курсу будуть сформовані наступні компетентності:

ПРН 3. Знає мову професії, термінологію свого фаху, джерела поповнення лексики російської літературної мови, англійської мови; основні умови ефективного мовленнєвого спілкування, стилі, жанри; технології різних видів лінгвістичного, літературознавчого й методичного аналізу; знає мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку російської, англійської мов, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності.

ПРН 5. Знає основи цифрових пристроїв, онлайн-сервіси мережі Інтернет; знає правила критичного оцінювання інформації та критерії медіа грамотності; професійні онлайн спільноти та електронні (цифрові) ресурси для безперервного професійного розвитку впродовж життя; мережевий етикет у професійній діяльності;

правила безпеки в цифровому середовищі, наслідки впливу цифрової інформації на людину.

ПРН 7. Володіє державною, російською, англійською мовами для формування комунікативної компетентності фахівця, необхідної для здійснення професійного спілкування. Знає ознаки безпечного освітнього середовища, стратегії ненасильницької та безконфліктної комунікації з учасниками освітнього процесу, методи ведення діалогу та полілогу, використання вербальних і невербальних засобів, усвідомленого та емпатичного слухання.

ПРН 9. Знає сучасні методи науково-дослідницької, проблемно-пошукової роботи за спеціальністю, вимоги законодавства щодо академічної доброчесності та використання об'єктів авторського права.

ПРУ 1. Уміє застосовувати набуті знання в освітньому процесі, професійному спілкуванні; сприяє опануванню учнями іноземної мови, літератури для вирішення комунікативних завдань у практичних ситуаціях, розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми в галузі мовно-літературної освіти.

ПРУ 3. Володіє методиками білінгвального й інтегрованого навчання мови, дидактикою багатомовності та методикою паралельного вивчення споріднених мов, методикою роботи в гетерогенному (змішаному) навчальному середовищі. Володіє методами і прийомами аналізу мовних одиниць, порівнює мовні та літературні факти, явища, визначає їхні подібності й відмінності, сприяє опануванню учнями російської, англійської мов для вирішення комунікативних завдань у життєвих ситуаціях.

ПРУ 4. Володіє різними видами аналізу художнього твору, визначає його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури; розрізняє літературно-культурні епохи, напрями, течії, жанри, стилі за їхніми сутнісними характеристиками. Використовує гуманістичний потенціал рідної й зарубіжної літератури для формування духовного світу учнів.

ПРУ 5. Володіє комунікативною мовленнєвою компетентністю з російської та іноземної мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти); уміє організовувати діалог і полілог з учнями та іншими учасниками освітнього процесу, поважаючи права людини та суспільні цінності.

ПРУ 6. Володіє основами професійної культури та педагогічної майстерності, уміє використовувати професійні знання, уміння й навички для розв'язання практичних завдань, сприяє організації безпечного освітнього середовища, уміє застосовувати в обговоренні освітніх, соціальних і життєвих проблем методики усвідомленого та емпатичного слухання, ненасильницької та безконфліктної комунікації в освітньому процесі, здатний до рефлексії, має навички оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності й обдуманого вибору шляхів їх вирішення.

ПРУ 7. Уміє працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами, обробляти, систематизувати й застосовувати в освітній діяльності критично оцінювати достовірність, надійність інформації, вплив інформації на свідомість і розвиток учнів; використовувати відкриті електронні (цифрові) освітні ресурси педагогічного спрямування для професійного розвитку та обміну педагогічним досвідом, створювати та наповнювати власне е-портфоліо; уникати небезпек в інформаційному просторі; забезпечувати захист і збереження персональних даних; аналізувати досвід роботи вчителів, моделювати елементи педагогічної діяльності.

ПРУ 8. Володіє методами і прийомами науково-дослідницької, проблемно-пошукової діяльності в мовно-літературній освіті, уміє здійснювати наукове

	дослідження й публічно презентувати отримані результати з урахуванням вимог академічної доброчесності. ПРУ 9. Уміє моделювати навчальні ситуації, формувати в учнів уміння аналізувати, обґрунтовувати, доводити власну думку, ставити запитання, висувати власні припущення, розрізняти факти і здогади, узагальнювати інформацію; застосовувати технології розвитку в учнів критичного мислення для розуміння себе, своїх цінностей та потреб, здатності до осмислення власних рішень та їх наслідків, навичок рефлексії; розвивати в учнів здатність протистояти інформаційному тиску, усвідомлювати маніпуляції. ПРК. 1. Формує комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, учнями (вихованцями) та їхніми батьками із дотриманням етичних норм спілкування, принципів толерантності, творчого діалогу, співробітництва та взаємоповаги до всіх учасників освітнього процесу, розуміє й цінує мультикультурність. ПРК. 2. Ефективно спілкується в науково-навчальній, соціально-культурній та офіційно-ділових сферах; виступає перед аудиторією, бере участь у дискусіях, обстоює власну думку (позицію), дотримується культури поведінки й мовленнєвого спілкування. ПРК. 3. Організовує педагогічну комунікацію суб'єктів освітнього процесу, ефективно співпрацює в команді в педагогічному колективі закладу освіти та інших професійних об'єднань. ПРК. 4. Забезпечує діалог культур у процесі вивчення іноземної мови та зарубіжної літератури, створює умови для міжкультурної комунікації. ПРА 1. Усвідомлює значущість своєї професії, має сформовані ціннісні орієнтири, здатний аналізувати та вирішувати значущі світоглядні проблеми та приймати рішення, визначати власну соціокультурну позицію в полікультурному суспільстві. ПРА 4. Усвідомлює необхідність навчатися впродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набуту кваліфікацію.
Тижневий розклад	аудиторних – 2; самостійна робота – 3
Теми	1. Артикуляционная фонетика. 2. Сегментные и суперсегментные единицы. 3. Ударение. Интонация. 4. Фонология. 5. Фонема и морфема как основные единицы. 6. Фонологическая система современного русского литературного языка. 7. Орфоэпия. 8. Теория письма. 9. Лексика. 10. Слово как основная единица лексической системы языка. 11. Знаковый характер слова. 12. Лексическая неоднозначность. 13. Фразеологические и устойчивые сочетания в их отношении к слову, свободному сочетанию и предложению. 14. Лексика и фразеология современного русского языка с точки зрения ее происхождения. 15. Жаргонизмы, диалектизмы. Дифференциация лексики по стилевой принадлежности и эмоционально-экспрессивной окрашенности. 16. Лексикографическое представление слов и фразеологизмов.

	17. Морфеміка. Основні напрoвленнoя класифікації морфем 18. Види словообразовательних аффіксів по їх позиції в слові: префікси, суфікси, постфікси, інтерфікси. 19. Морфемна структура слова і рівні її організації. 20. Словообразование як лінгвістическа дисципліна. 21. Структурно-грамматическі види проізвождящого. 22. Функції словообразования в языкe і речі і типи деривационних відношеній. 23. Морфологія. Ім'я суцествительное. 24. Ім'я прилагательное. Грамматическі характеристики прилагательного. 25. Ім'я числительное 26. Местоимение. 27. Глагол. Лексико-грамматическі разряди глагола. Причастіе. Деепричастіе. 28. Модальні слова. Служебні часті речі. Предлог. Союз. Союзні слова. Частиці. Междометія. 29. Синтаксис. Словосочетание, простое і сложное предложение. 30. Предложение як єдіница выполнення речевого действия. 31. Формальна організація предложения. 32. Сложное предложение і словосочетание. 33. Синтаксическі зв'язи в сложном предложении. 34. Принципи класифікації сложних предложений. 35. Основи русської пунктуації.
Орієнтація (на кого розрахований курс)	Курс розраховано на здобувачів першого рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (російська, англійська)) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
Резюме викладача	Шпетна Світлана Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри світової літератури та російського мовознавства Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Сфера професійних інтересів: 1. Історія зарубіжної літератури 2. Сучасна російська літературна мова. 3. Дитяча література. 4. Методика викладання мови і літератури
Інформація для підтримання зв'язку з викладачем	e-mail: svetlanaspetnay@gmail.com
Попередня підготовка	Для вивчення дисципліни необхідні знання, вміння та компетенції, отримані в рамках вивчення вузівських курсів «Практичний курс російської мови і культура мовлення», «Вступ до мовознавства», «Історія мови », «Методика викладання мови в школі».
Як навчатися?	Вивчення курсу має являти собою певну систему: конспектування лекцій; конспектування наукової та навчальної літератури з тем і питань, винесених для самостійного вивчення; самостійну підготовку до практичних занять (опрацювання теоретичних питань та виконання практичних завдань);

	виконання індивідуальних завдань та ін. перегляд навчальних фільмів, в яких аналізується урок російської мови в сучасній школі, розкриваються новітні методики викладання російської мови, подаються презентації, таблиці, схеми, дидактичний матеріал тощо; – презентація проектів з російської мови (наприклад: «Цветные» прилагательные в произведении Н.В. Гоголя «Вечера на хуторе близ Диканьки», «Историзмы и архаизмы в сказках А.С. Пушкина», «Особенности языка СМС сообщений» и т.д., складання схем, таблиць, підбір дидактичного матеріалу тощо.
Навчальні матеріали	Основна література Фонетика. Фонологія: 1. Касаткин Л. Л. Современный русский язык. Фонетика. Москва : Academia, 2006. 256 с. 2. Князев С.В., Пожарицкая С.К. Современный русский литературный язык. Фонетика, графика, орфография, орфоэпия. Москва: Академический Проект. 2005. 320 с. 3. Педченко Л. В., В.В. Немцева. Современный русский язык. Фонетика. Фонология. Орфоэпия: Учебно-метод. пособ. Харьков : ХНУ, 2008. 52 с. 4. Теряев Д. А. Учебные задания по фонетике русского языка : Учебное пособие. К. : КНУ, 2015. 65 с. Лексикология: 1. Артюх Е.И. Степанченко И.И. Современный русский литературный язык. Лексикология: Тестовые задания. Учебно-метод. пособ. Харьков : ХНПУ, 2008. 112 с. 2. Крысин Л.П. Современный русский язык. Лексическая семантика. Лексикология. Фразеология. Лексикография. Москва : Академия, 2007. 240 с. 3. Современный русский литературный язык : академический учебник / Под ред. П. А. Леканта. Москва: АСТ ПРЕСС КНИГА, 2013. 766 с. Морфология: 1. Валгина Н.С. Розенталь Д.Э. Фомина М.И. Современный русский язык: Учебник / Под редакцией Н.С. Валгиной. 6-е изд., перераб. и доп. Москва : Логос, 2002. 528 с. 2. Компанцева Л. Ф. Морфемика. Словообразование. Структурные и функциональные аспекты: Учебно-метод. пособ. Луганск : Изд-во ЛГПУ им. Тараса Шевченко, 2002. 84 с. 3. Медведева Л. А. Морфемика и словообразование современного русского языка: Учебно-метод. пособ. В 2–х ч. К., 2010. 75 с. + 67 с. 4. Медведева Л. О. Морфология сучасної російської мови : Навчально-метод. посіб. К. : КНУ ім. Тараса Шевченка, 2017. 105 с. 5. Современный русский литературный язык : академический учебник / Под ред. П. А. Леканта. Москва: АСТ ПРЕСС КНИГА, 2013. 766 с. Синтаксис: 1. Акимова Г.Н., Вяткина С.В. Синтаксис современного русского языка. СПб.: СПбГУ; Москва: 2009. 346 с. 2. Валгина Н. С. Современный русский язык: Синтаксис: Учебник. 4-е изд., испр. Москва: Высш. шк., 2003. 416 с. 3. Синтаксис современного русского языка. Словосочетание, простое предложение: Учебн. пособ. для студентов специальности «Язык и литература (русский)» всех форм обучения / Сост. Е.В. Чернцова, Т.Ф. Фильчук. Харьков: ХНУ

имени В.Н. Каразина, 2014. 128 с.

4. Слухай Н. В. Синтаксис русского языка: лекции, вопросы, задания : в 2-х частях. К. : КНУ им. Тараса Шевченко, 2008. Ч. 1. 78 с.; Ч. 2. 52 с.

Підручники, які презентують всі розділи дисципліни «Сучасна російська мова»

1. Валгина Н.С. Розенталь Д.Э. Фомина М.И. Современный русский язык: Учебник / Под редакцией Н.С. Валгиной. 6-е изд., перераб. и доп. Москва : Логос, 2002. 528 с.

2. Русский язык: учебник для студ. учреждений высш. проф. образования / Л. Л. Касаткин, Е. В. Клобуков, Л.П.Крысин и др.; под ред. Л.Л. Касаткина. 4-е изд., перераб. Москва : Издательский центр «Академия», 2011. 784 с.

3. Современный русский язык: учебник для академического бакалавриата / Под ред. П. А. Леканта. Москва : Дрофа, 2007. 557 с.

4. Современный русский литературный язык : академический учебник / Под ред. П. А. Леканта. Москва: АСТ ПРЕСС КНИГА, 2013. 766 с.

5. Современный русский язык : Учеб. для студентов вузов, обучающихся по специальности "Филология" / П. А. Лекант, Е. И. Диброва, Л. Л. Касаткин, Е. В. Клобуков ; под редакцией П. А. Леканта. 3-е изд. Москва : Дрофа, 2002. 557 с.

Додаткова література

Фонетика, графіка, орфографія, орфоенія

1. Аванесов Р.И. Русское литературное произношение: учебное пособие. Москва: КомКнига. 2005. 288 с.

2. Бархударова Е. Л., Панков Ф. И. По-русски с хорошим произношением. Практический курс звучащей речи. Москва : Русский язык. 2008. 192 с.

3. Бондарко Л.В., Вербицкая Л.А., Гордина М.В. Основы общей фонетики: Учебное пособие. 4-е издание, исправленное. Москва : Академия; СПб. : СПбГУ, 2004. 160 с.

4. Буланин Л. Л. Фонетика современного русского языка. Москва : Книжный дом «Либроком», 2010. 208 с.

5. Галинская Е. А. Историческая фонетика русского языка. Москва : Изд-во МГУ, 2009. 160 с.

6. Григорьева Т. М. Русский язык. Орфоэпия. Графика. Орфография. История и современность : учеб. пособие . Москва : Академия, 2004. 250 с.

7. Симакова Е. С. Сборник основных правил фонетики и лексики русского языка. Москва : Астрель, 2008. 157 с.

8. Миронова Н. И. Русский язык. Орфография и пунктуация. Москва : Мир книги, 2008. 252 с.

9. Нагайцева Н.И., Снегурова Т.А. Фонетика и фонология: Конспект лекций для иностранцев. Харьков : НТУ "ХПИ", 2013. 176 с.

10. Новикова Л. И. Русский язык. Орфография : учеб. пособие. Москва : РИОР : ИНФРА-М, 2010. 284 с.

11. Соловьева Н. Н. Весь русский язык в таблицах: от фонетики до синтаксиса Москва : Оникс : Мир и образование, 2010. 96 с.

12. Фонетика русского языка: Хрестоматия / Сост. Попов М.Б. СПб.: Филологический факультет СПбГУ, 2013. 472 с.

Лексикологія

1. Бобунова М. А. Русская лексикография XXI века : учебное пособие. Москва: Флинта : Наука, 2009. 200 с.

2. Введенская Л.А. Русская лексикография : учебное пособие. Москва – Ростов-на-Дону : МарТ, 2007. 347 с.
3. Дубичинский, В. В. Лексикография русского языка : учебное пособие. Москва : Флинта : Наука, 2009. 432 с.
4. Инфантова Г. Г. Русский язык. Введение в науку о языке. Лексикология. Этимология. Фразеология. Лексикография : учебник . Москва : Академический проект, 2010. 227 с.
5. Современный русский язык: Активные процессы на рубеже XX-XXI веков // Отв. ред. Л. П. Крысин. Москва : Языки славянских культур, 2008. 712 с.
6. Солодуб Ю. П. Современный русский язык. Лексика и фразеология : сопоставительный аспект : учебник. Москва : Флинта : Наука, 2003. 259 с.
7. Фомина М.И. Современный русский язык. Лексикология. 4-е изд., испр. Москва: 2001. 415 с.

Морфология

1. Воловик Н.К. Морфология русского языка в системе терминов и понятий. Учебное пособие. Бишкек: Изд-во КРСУ, 2001. 77 с.
2. Гридина Т. А. Современный русский язык. Словообразование : теория, алгоритмы анализа, тренинг : учеб. пособие . Москва : Флинта : Наука, 2009. 160 с.
3. Земская Е. А. Современный русский язык. Словообразование : учеб. пособие . Москва : Флинта : Наука, 2009. 323 с.
4. Камынина А. А. Современный русский язык. Морфология : учебное пособие. Москва : Издательство Московского ун-та, 2010. 240 с.
5. Карпов А. К. Словообразование современного русского языка : учеб. пособие для пед. вузов. Нижневартовск : Изд-во Нижневартовского педагогического ин-та, 2000. 192 с.
6. Мусатов В. Н. Русский язык: морфемика, морфонология, словообразование : учеб. пособие. Москва : Флинта : Наука, 2010. 360 с.
7. Николина Н. А. Словообразование современного русского языка : учеб. пособие. Москва : Академия, 2005. 160 с.
8. Осипова Л. И. Морфология современного русского языка : учебное пособие. Москва : Академия, 2010. 185 с.
9. Розенталь Д. Э. Орфография и морфология. Правила и упражнения. Москва : Оникс: Мир и Образование, 2010. 448 с.
10. Ремчукова, Е. Н. Морфология современного русского языка. Категория вида глагола : учеб. пособие. Москва : Флинта : Наука, 2007. 13 с.
11. Рябушкина С. В. Морфология современного русского языка : практикум. Москва : Флинта : Наука, 2009. 256 с.

Синтаксис

1. Карданова М. А. Русский язык. Синтаксис : учеб. пособие. Москва : Флинта : Наука, 2009. 456 с.
2. Кіріченко О.М., Шпетна С.А. Робочий зошит із освітнього компоненту «Синтаксис сучасної російської мови»: Посібник для індивідуальної та самостійної роботи іноземних здобувачів вищої освіти: навч. посіб. Старобільськ : вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2021. 84 с.
3. Кустова Г. И. Синтаксис современного русского языка : учеб. пособие. Москва : Академия, 2007. 260 с.
4. Правила русской орфографии и пунктуации. Полный академический справочник / Рос. акад. наук, Отд-ние ист.-филол. наук, Ин-т рус. яз. им. В. В. Виноградова. Москва : Эксмо, 2007. 465 с.

5. Практикум по синтаксису современного русского языка: словосочетание, простое предложение : Учебно-метод. материалы для студентов специальности «Язык и литература (русский)» всех форм обучения / сост. Т.Ф. Фильчук. Харьков: ХНУ имени В.Н. Каразина, 2014. 56 с.

6. Русская грамматика: В 2-х т. / Под ред. Н.Ю. Шведовой. Москва : Наука, 1980. 792 с. + 717 с.

7. Слухай Н. В., Снитко Е. С. Синтаксис современного русского языка : Ключевые вопросы и задания для студ. спец. «Язык и литература» (русский язык и литература). К.: КНУ ім. Тараса Шевченка, 2006. 76 с.

Рекомендовані словники

1. Абрамов Н. Словарь синонимов и сходных по смыслу выражений. 8-е изд., стереотип. Москва: АСТ, 2008. 672 с.

2. Александрова З. Е. Словарь синонимов русского языка : практ. справ. : ок. 11000 синоним. рядов. 11-е изд., перераб. и доп. Москва : Рус. яз., 2001. 567 с.

3. Большой толковый словарь русского языка / РАН, Ин-т лингв. исслед. ; авт. и рук. проекта, сост., гл. ред. С. А. Кузнецов. СПб. : Норинт, 2001. 1535 с.

4. Большой фразеологический словарь русского языка : значение, употребление, культурол. коммент. / авт.-сост.: И. С. Брилева и др.; отв. ред. В. Н. Телия. 2-е изд., стер. Москва : АСТ-ПРЕСС, 2008. 781 с.

5. Введенская Л. А. Словарь антонимов русского языка : ок. 500 антоним. гнезд. Москва : Астрель : АСТ, 2004. 447 с.

6. Евгеньева А. П. Словарь синонимов русского языка. Москва : Астрель ; АСТ, 2002. 648 с.

7. Ефремова Т. Ф. Новый словарь русского языка. Толково-словообразовательный : Св. 136000 словар. ст., ок. 250000 семант. единиц : В 2 т. М. : Рус. яз., 2000. 1065 с. + 1084 с.

8. Комплексный словарь русского языка / Под ред. д-ра филол. н. А.Н. Тихонова. Москва : Рус.яз., 2001. 1229 с.

9. Крысин Л. П. Толковый словарь иноязычных слов : ок. 25000 слов и словосочетаний. 5-е изд., стер. Москва : Рус. яз., 2003. 856 с.

10. Крысин Л. П. 1000 новых иностранных слов. Москва : АСТПРЕСС, 2009. 319 с.

11. Львов М. Р. Словарь антонимов русского языка : 3200 антоним. пар / Под ред. Л. А. Новикова. 7-е изд., испр. и доп. Москва : АСТ-ПРЕСС : КНИГА, 2002. 589 с.

12. Лингвистический энциклопедический словарь / Под ред. В. Н. Ярцевой; Ин-т языкознания АН СССР. 2-е изд., доп. Москва : Большая рос. энцикл., 2002. 709 с.

13. Лопатин В. Русский орфографический словарь. Москва: Российская академия наук. Институт русского языка им. В. В. Виноградова, 2005. 1176 с.

14. Новый словарь иностранных слов : более 4500 слов / сост. М. Ситникова. 4-е изд., стер. Ростов н/Д : Феникс, 2010. 299 с.

15. Новый объяснительный словарь синонимов русского языка / Под общим руководством акад. Ю. Д. Апресяна. Второе издание, исправленное и дополненное. Москва ; Вена: Языки славянской культуры : Венский славистический альманах, 2004. 1488 с.

16. Ожегов С. И. Толковый словарь русского языка [Текст] : около 100 000 слов, терминов и фразеологических выражений / под общ. ред. Л. И. Скворцова. 28-е изд., перераб. Москва : Мир и Образование : ОНИКС, 2012. 1375 с.

17. Окунева А. П. Словарь омонимов современного русского языка : ок. 5000 слов и словосочетаний. Москва : Рус. яз., 2002. 413 с.
18. Орфоэпический словарь русского языка / авт.-сост. Новинская Н. И. 2-е изд. Ростов н/Д : Феникс, 2005. 330 с.
19. Орфоэпический словарь русского языка: Произношение, ударение, грамматические формы / С.Н. Борунова, В.Л. Воронцова, Н.А. Еськова; Под ред. Р.И. Аванесова: РАН. Ин-т рус.яз. 9-е изд., стереотип. Москва : Рус. яз., 2001. 668 с.
20. Попова Т. В. Морфемно-словообразовательный словарь русского языка : 5-11 классы : 600 разобр. слов из упражнений. Москва : АСТ-ПРЕСС, 2009. 269 с.
21. Розенталь Д. Э. Большой справочник по русскому языку: орфография, пунктуация, орфографический словарь, прописная или строчная? Москва : Мир и Образование : Оникс, 2009. 1008 с.
22. Русский орфографический словарь : около 200 000 слов / [авт. О. Е. Иванова, В. В. Лопатин, И. В. Нечаева, Л. К. Чельцова ; под ред. В. В. Лопатина, О. Е. Ивановой] ; Рос. акад. наук, Ин-т рус. яз. им. В. В. Виноградова ; программа «Словари XXI века». Изд. 4-е, испр. и доп. Москва : АСТ-ПРЕСС, 2012. 877 с.
23. Снетова Г. П., Власова О. Б. Словарь трудностей русского языка. Паронимы : более 2000 паронимов. Москва : ЭКСМО, 2008. 413 с.
24. Современный толковый словарь русского языка : более 90000 слов и фразеол. выражений / Рос. акад. наук, Ин-т лингвист. исслед.; авт. проекта и гл. ред. С. А. Кузнецов. Мосева : Ридерз Дайджест, 2004. 959 с.
25. Тихонов А.Н. Словообразовательный словарь русского языка: В 2 т. Москва: АСТ 2-е изд. 2008. 944 с.
26. Толковый словарь живого великорусского языка : [в 4 т.] / Под ред. [и с предисл.] проф. И.А. Бодуэна-де-Куртенэ. Т. 1-4. М.: Рипол классик, 2006. 754 с + 785 с.+549 с. +669 с.
27. Толковый словарь русского языка: В 4 т./ Под ред. Проф. Д. Ушакова.- М.: ТЕРРА- Книжный клуб, 2007. 752 с.
28. Ушаков Д. Н. Большой толковый словарь современного русского языка : 180000 слов и словосочетаний. Москва : Альта-Принт, 2007. 1239 с.
29. Фасмер М. Этимологический словарь русского языка : в 4-х т. / с нем. и доп. О. Н. Трубачева. 4-е изд., стер. Москва : Астрель : АСТ, 2003. 588 с. + 671 с. + 845 с. + 861 с.

Наукові праці викладачів кафедри

1. Минаева Э. В. «Олбанский йазыг» как явление интернет-коммуникации // Наукові записки Луганського національного університету. Вип. X. Серія «Філологічні науки» : зб. наук. праць. № 2 (33). Науковий простір дискурсології: ретроспективно-проспективний вимір. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2011. 382 с. С. 293–303.
2. Минаева Э. В. На пути к дискурсологии (дайджест статей) // Дискурсология: язык, культура, общество : избранные работы. Луганск: Полиграфический центр «Максим», 2011. 501 с. С. 486–495.
3. Кіріченко О. М., Шпетна С. А. Використання інтерактивних методів у комплексному навчанні іноземців російської мови та культури мовлення. //Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка № 7 (345), 2021. С.187-196.
4. Шпетна С. А., Кіріченко О. М. Порівняльно-типологічний метод як інструмент підготовки вчителя-філолога у процесі викладання російської мови. Збірник наукових праць. *Лінгвістика* No1(43), 2021. С.107-115.

	5. Шпетна С.А. Методика роботи викладача з іноземними студентами у процесі вивчення іноземної мови //Current Trends in Professional Training of Prospective Specialists in the Foreign Languages and the Foreign Literature / Sc. ed. S. O. Shekhavtsova. Tallinn: Teadmus, 2021, 334 p. / 30 p. Інформаційні ресурси 1. Бібліотеки університету та міста, репозиторій. 2. Інтернет ресурси: навчальні сайти. https://prometheus.org.ua/, https://ru.coursera.org/, https://www.ed-era.com/courses/ 3. Електронні бібліотеки. 4. Електронні мовознавчі словники
Необхідне устаткування	Комп'ютер, мережа Інтернет.
Оцінювання (онлайн / очно)	Очно, онлайн
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду діяльності)	Семестрову рейтингову оцінку розраховують, виходячи з критеріїв: модульна контрольна робота – 40 %; результати роботи на практичних заняттях – 40 %; самостійна робота – 20%. Підсумковим балом є арифметична сума балів, отриманих здобувачем вищої освіти за всі види робіт з освітнього компонента. Максимальна кількість балів становить 100 балів. Виставлення семестрової оцінки за освітнім компонентом регламентується п. 3.8 Положення про організацію освітнього процесу в ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка” (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/poloj_organiz_osv_protov_nov2020.pdf). У разі, якщо здобувач вищої освіти вважає оцінку за екзамен або залік необ'єктивною, він може подати звернення про оскарження результатів оцінювання відповідно до процедури (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/2_10_protov_zabezp_yakist_osvita_2020.pdf). Перескладання освітнього компонента відбувається за процедурою: http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/2_2_protov_zabezp_yakist_osvita.pdf. Проведення факультативних занять для повторного оцінювання освітнього компонента відбувається за процедурою: http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/2_3_protov_zabezp_yakist_osvita_2020.pdf.
Забезпечення виконання принципів академічної доброчесності	Буде забезпечено виконання принципів професіоналізму та компетентності, партнерства, взаємної поваги, прозорості оцінювання знань.